

Третяк Н.Б.,
студ. гр. ОА-41,
Національний університет “Львівська політехніка”.
Науковий керівник – Литвиненко Н.О.,
асистент кафедри обліку та аналізу

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СОБІВАРТОСТІ У БУДІВНИЦТВІ

У будь-якій галузі економіки невід’ємною частиною виробництва товарів чи надання послуг є витрати, на основі яких формується собівартість, що дозволяє визначити основні результати діяльності підприємства. Будівництво - це масштабний процес, який пов’язаний не лише з використанням матеріалів та власне будівництвом, але й з безпекою людей, співпрацею з численною кількістю інших підприємств, органами державної влади та місцевого самоврядування, так що розрахунок собівартості будівельно-монтажних робіт – це не лише необхідність, а й невід’ємна частина всього процесу. Необхідність формування собівартості будівництва пояснюється тим, що вона є основою ціноутворення, незалежно від методів реалізації цінової політики.

Значний внесок у дослідження проблем та удосконалення обліку витрат на виробництво та виконаних будівельно-монтажних робіт зробили вчені: Баширов А.А., Гуральник Я.І., Єрмолинський В.Б., Кужельний М.В., Литвин Б.М., Наринський О.С., Пушкар М.С., Сопко В.В., Черніков І.С. та інші. Разом з тим, ряд теоретичних і практичних проблемних питань щодо формування собівартості у будівництві залишаються невирішеними. Зокрема, собівартість у будівництві значною мірою формується без врахування економічного змісту, призначення й функціональної ролі кожного з окремих видів витрат, а неодноразові зміни складу собівартості і структури витрат нерідко здійснюються без належного теоретичного обґрунтування і врахування потреб господарської практики.

Вищевикладене обумовлює актуальність публікації та її мету. Основною метою дослідження є узагальнення теоретико-методичних положень щодо формування собівартості у будівництві відповідно до вимог чинної законодавчо-нормативної бази.

Собівартість будівельно-монтажних робіт – це витрати будівельної організації, безпосередньо пов’язані з використанням у процесі будівельного виробництва машин, механізмів, устаткування, матеріальних, трудових та інших виробничих ресурсів при виконанні ними власними силами і на свій ризик будівельно-монтажних робіт за замовленням підприємств, установ, організацій та громадян. Собівартість будівельно-монтажних робіт може бути: плановою та фактичною. Планова включає витрати на виконання будівельно-монтажних робіт, що визначаються на підставі техніко-економічних розрахунків з використанням економічно обґрунтованих норм і нормативів затрат на виконання будівельно-монтажних робіт за умови нормальної потужності будівельної організації та дотримання планових термінів будівництва, раціонального та ефективного використання виробничих ресурсів та вимог до якості будівництва, а також інженерних розрахунків щодо підвищення організаційно-технічного рівня будівельного виробництва внаслідок впровадження заходів з нової техніки та технології, удосконалення його організації і управління, інших техніко-економічних чинників. Фактична включає фактичні витрати будівельної організації на виконання будівельно-монтажних робіт, що визначаються відповідно до Положень (стандартів) бухгалтерського обліку та Методичних рекомендацій з формування собівартості будівельно-монтажних робіт затверджено наказом Держбуду України 07.05.2002 № 81 [1].

Планування та бухгалтерський облік витрат, що включаються до собівартості будівельно-монтажних робіт, здійснюється за об’єктами витрат. Об’єктами витрат у

будівництві можуть бути: окремі види будівельно-монтажних робіт; об'єкт будівництва; будівельний контракт. Відповідно до об'єктів витрат розрізняють: собівартість окремих видів будівельно-монтажних робіт; собівартість об'єкта будівництва; собівартість будівельно-монтажних робіт за будівельним контрактом.

Собівартість окремих видів будівельно-монтажних робіт включає в себе витрати будівельної організації, пов'язані з виконанням на свій ризик і власними силами окремих видів будівельно-монтажних робіт на одному або декількох об'єктах будівництва, за одним або декількома будівельними контрактами. Під собівартістю об'єкта будівництва слід розуміти витрати будівельної організації, пов'язані з виконанням на свій ризик і власними силами будівельно-монтажних робіт на конкретному об'єкті будівництва за весь період його будівництва. Витрати будівельної організації, пов'язані з виконанням будівельно-монтажних робіт, передбачених контрактом на будівництво, від дати укладання контракту до остаточного завершення контракту є собівартістю будівельно-монтажних робіт за будівельним контрактом [1]. Будівельний контракт - договір про будівництво [2].

Собівартість будівельно-монтажних робіт по будівельній організації, складається з витрат структурних підрозділів, що входять до її складу, та витрат на утримання апарату управління будівельної організації. До витрат, що включаються у собівартість будівельно-монтажних робіт, належать витрати, передбачені П(С)БО 16 «Витрати» та П(С)БО 18 «Будівельні контракти», а також витрати, пов'язані з особливостями технології, організації та управління будівельним виробництвом, контролю за виробничими процесами та якістю будівництва [3].

Виробнича собівартість будівельно-монтажних робіт складається з: прямих матеріальних витрат; прямих витрат на оплату праці; інших прямих витрат; змінних загальновиробничих та постійних розподілених загальновиробничих витрат, пов'язаних з виконанням будівельно-монтажних робіт [3].

З метою визначення витрат, необхідних для виконання будівельно-монтажних робіт у встановлені терміни, організації внутрішньогосподарського розрахунку та управлінського обліку, визначення ціни тендерної пропозиції, за якою будівельна організація спроможна збудувати об'єкт, здійснюється планування собівартості будівельно-монтажних робіт. Порядок і методи планування собівартості будівельно-монтажних робіт будівельні організації встановлюють самостійно, виходячи з умов та особливостей їх виробничої діяльності.

Підводячи підсумки проведеного дослідження, можна стверджувати, що собівартість у будівництві відображає економічну ефективність роботи виробничих ланок, її формування служить засобом контролю за базовим рівнем витрат. На сьогодні перед калькулюванням собівартості у будівництві стоїть завдання не лише забезпечити визначення фактичної собівартості, а розрахувати таку собівартість, яка в сучасних умовах роботи підприємства на ринку могла б забезпечити йому певний прибуток. Відтак, планування собівартості продукції дозволяє достовірніше формувати результативні показники діяльності будівельних підприємств, визначати стратегію розвитку, що дає можливість підприємствам успішно функціонувати в ринковій системі господарювання.

Література:

1. *Методичні рекомендації з формування собівартості будівельно-монтажних робіт затверджено наказом Мінрегіонбуду 31.12.2010 N 573 .*
2. *П(С)БО 18 "Будівельні контракти" затверджено наказом Міністерства фінансів України від 28 квітня 2001 р. N 205.*
3. *П(С)БО обліку 16 "Витрати" затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 р. N 318*